

"שלושה עשר אני מאמין ישנם", אמר פעם יהודי חכם, "אך 'אני מבין' אין אפילו לא אחד..." כל לב יהודי נמס והיה למים בשומעו את האסון הנורא שהיה באתרא קדישא מירון, בעיצומה של ההילולא בליל ל"ג בעומר. איננו יודעים חשבונות שמים, כולנו מאמינים בני מאמינים שהקב"ה מנהיג את עולמו בחן ובחסד וברחמים, ואיננו מבקשים כלל להבין את סדרי הנהגותיו. די לנו בעצם הידיעה שהכל ממנו, שהוא זה שצומד מאחורי כל מהלך ופעולה, משום שאם כן — הרי ש'העסק בידים טובות'. 'האני מאמין' מספיק לנו, איננו זקוקים ל'אני מבין'.

אין לתאר את הקושי העצום ואת הכאב מפלח הלבבות. מ"ה קרבנות ציבור שקיפחו את חייהם באופן כה טראגי, ארבעים וחמש משפחות שחשך עולם בעדן. העולם היהודי כולו משותף באבל הכבד, כפי שנוכחנו לראות במשך השבוע, וצערן של המשפחות נוגע ללב כולנו.

אולם בד בבד, במקביל להתעוררות התשובה וההשתתפות בצרות ישראל, שומה עלינו לשית ליבנו אל רחמיו הבלתי מוגבלים של הש"י, אשר גנוזים וטמונים בעומק הדין. "כול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", אמר התנא האלוף רבי שמעון בר יוחאי, ואין כל ספק בדבר, שזכותו הגדולה עמדה, עומדת ותעמוד להם לישראל בכל הדורות. ואם אמרו חכמים שראה הקב"ה שאין העולם מתקיים במידת הדין ושיתף עמה מידת הרחמים, הרי שאין מתרגשת על ישראל צרה מבלי שתהא מידת הרחמים מרפדת במעט את הקושי.

על רקע הכאב הגדול שבאסון הנורא, נפקח נא מעט את עינינו ונביט אל חרכי האור אשר נצנצו מבעד לחשכה, נשמע את אותם יהודים שזכו לראות כיצד ההשגחה השמימית מובילה אותם בטח, ונשכיל להבין כי הכל מתנהל בחשבון מדויק, מי יחיה ומי ימות. נעורר בקרבנו את האמונה היצוקה בנו אלפי שנים, כי הבורא יתברך הוא לבדו עשה ויעשה לכל המעשים, להיטיב לבריותיו, ויה"ר שיהא חיוזק זה לעילוי נשמת הנספים ע"ה.

לא ייספרו מרוב, אותם יהודים אשר הרגישו סיעתא דשמיא מלווה אותם ושומרת את צעדיהם. רבים רבים העידו, כי חשו מעין הארה שמימית שלא ניתן לתארה במילים, כמו הרגישו שיש מי שמכוון את צעדיהם ומוריד כי לא יקרה להם כלום מעבר למה שנגזר. לא לכל אחד מהם סיפור יחודי באמתחתו, אולם כפי כולם אותו המסר: הכל מנוהל מלמעלה, חשתי זאת על בשרי!

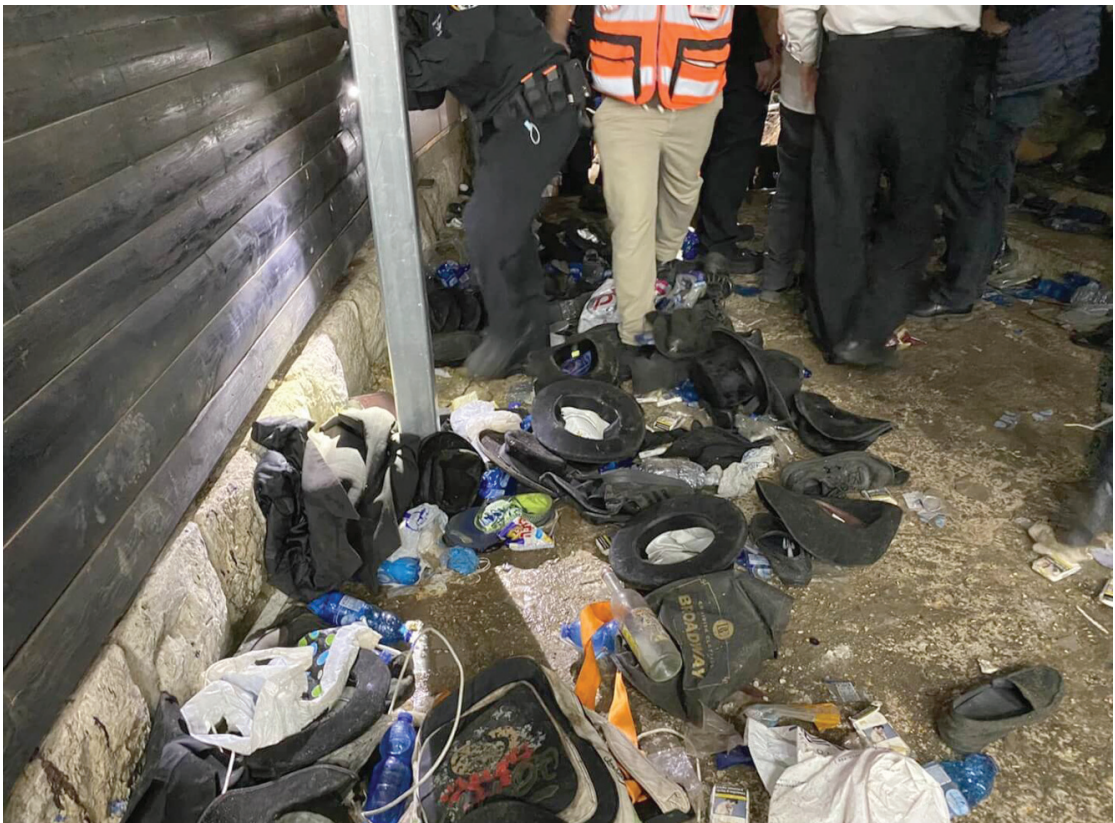
צורנו מעט מן הבא בידינו, מעשים אשר סופרו לנו מפי בעלי המעשה או בני משפחתם הקרובים ופרטיהם אומתו, ואינם אלא דוגמה קטנה להקף הרחב של התופעה האלוקית העל טבעית, הנקראת 'השגחה פרטית'.

'משום מה' או 'בדיוק'...

אחד היהודים שזכו לראות גילוי של השגחה פרטית, הוא העסקן הרפואי הנודע, הרב יעקב שקול הי"ו, יו"ר 'רפואה ועזרה', וכפי שסיפר השבוע בשיחה ל'המודיע': מזה שנים רבות הנני זוכה לשרת את העולים מירונה שנוקדים לטיפול רפואי במקום. ארגון איחוד הצלה הקים מרפאה זוטא מול המדרגות היורדות מהשביל המוביל מרחבת 'תולדות אהרן' החוצה — בדיוק היכן שארע בשנה זו האסון הנורא, ומדי שנה הנני מתייצב שם על משמרתי להעניק סיוע ככל הנדרש. בכל שנה ידינו עמוסות עבודה בטיפול ביהודים שנפגעו, ובייחוד בעזרה למי שנפלו ונחבלו באותו שביל, אשר מזה שנים יודע כל מי שמכיר את הר מירון, שהוא מועד לפורענות.

בקבוק מים שיודע בדיוק לאן להגיע • משפחה שוויתרה על תכניות מבלי כל סיבה נראית לעין • נהג ש'משום מה' יצא לדרך מבלי להודיע לאחד הנוסעים • הבטחות וקבלות טובות שהוכיחו את כוחן בעת סכנה • דברי הרמב"ם שפעלו נגד כל הסיכויים • ניצוצי אמונה וזהרורי אור של גילויי השגחה פרטית, בעת האסון הנורא שפקד את עולי מירון • הרחמים שבעומק הדין

ההארה שביתור ההסתרה

ב'בבוק המים הגיע אל המיקום המדויק'. בבבוקי מים ריקים שנותרו בזירת האסון כעדות אילמת, לצד חפצים אישיים ופריטי לבוש

לא ייספרו מרוב, אותם יהודים אשר הרגישו סיעתא דשמיא מלווה אותם ושומרת את צעדיהם. רבים רבים העידו, כי חשו מעין הארה שמימית שלא ניתן לתארה במילים, כמו הרגישו שיש מי שמכוון את צעדיהם ומוודא כי לא יקרה להם כלום מעבר למה שנגזר. לא לכל אחד מהם סיפור יחודי באמתחתו, אולם בפי כולם אותו המסר: הכל מנוהל מלמעלה, חשתי זאת על בשרי!

השנים האחרונות הייתי מבשל ומגיש את האוכל במטבח שבמקום.

לאחר שבשנה שעברה לא התקיימו החגיגות במירון בעקבות מגפת הקורונה, הקדמתי בשנה זו לשאול את האחראי המארגן את המקום מדי שנה, מה תוכניתו לשנה זו, אך הוא לא ידע מה התכנון עד הרגע האחרון. עם חלוף הימים הבנתי, שכל הנראה לא תצא לפועל ההארה המסורתית, מה שגרם לי לחשוב ולבדוק מה עושים בשאר הארגונים הפועלים במקום.

לאחר בירור קצר הבנתי, כי ככל הנראה בשנה זו עלול להיות מחסור במזון, עקב ריבוי החוגגים הבאים אחר הקורונה, בואם של רבים יחד מוקדם להגל השבת, ואי הצטיידות והתארגנות הגופים השונים העוסקים בכך. חשבתי מה אוכל לעשות, ועלה בדעתי להכין מארזי פת שחרית מכובדים ואסתטיים, שיחולקו לאלפי עולים שישוה בהר מירון בשעות הבוקר.

פניתי לפילנתרופ מארה"ב בבקשה שישא בעלויות, תוך שאני משכנע אותו על כדאיות העיסקה ומסביר לו ש'רבי שמעון אינו נשאר חייב...'. הלה עשה את שיקוליו ולא נטה להתחייב על כך. המשכתי מעט בנסייונותי להשגת מימון כשבינתיים זמן יקר הולך לאיבוד, ובהתקרב ל"ג בעומר הבנתי שעלי להחליט אם אני קופץ למים.

אמרתי לבני ביתי את שאמרתי לכל מי שביקשתי ממנו תרומה — רבי שמעון אינו נשאר חייב. החלטנו להוציא לשם כך סכום גדול שנותר לנו מפער במכירת וקניית דירה. לא היה זה כסף מיותר, אך לכבוד רבי שמעון שילמנו באמצעותו את רכישת, הובלת וקירור עשרת אלפים

המשפחה לכיוון ציון רבי יוחנן הסנדלר. הוסבר לי כי העומס במקום גדול ומאד קשה לעבור שם עם עגלה וילדים קטנים, אך אני התעקשתי.

בדרכנו לשם כבר שמענו צעקות, אך לא יחסנו אליהן חשיבות והמשכנו בדרכנו. אולם בתוך שלוש דקות כבר הבנו שמדובר בארוע חירום שהתרחש ליד הציון, מאחורי רחבת תולדות אהרן.

אם הייתי נענה — כצפוי — לבקשת ילדי וצועד לעבר ההדלקה, היינו כולנו במוקד התרחשות האסון רח"ל! היתה זו הארה ממרום שלקחה אותי, נגד ההיגיון, אל הצד השני, כאשר על ידי זה, לא זו בלבד שחיינו ניצל, אלא אף התרחקנו מהמקום וילדינו ב"ה לא ראו מראות זוועה החורטים את רישומם בנפש. שוב נוכחתי לראות, כי השגחתו הפרטית הרחומה של הבורא יתברך יורדת עד לפרטי הפרטים ממש.

ר' שמעון אינו נשאר חייב

אב נוסף — הרה"ח ר' י. ש. מגוש דן — סיפר השבוע את אשר היה עם בניו, וכך היו פני הדברים מראשיתם: מזה כחמש עשרה שנים, יש לי הזכות לשרת את עולי מירון הבאים לשמוח בשמחתו של רבי שמעון. מדובר בבית הכנסת אורחים בו מתאכסנים חמשים עד שישים יהודים הבאים מאמריקה, ומלבדם באים עוד רבים מאד לסעוד בחדר האוכל הפועל במקום, זאת כיון שמוגשות בו סעודות עשירות ומנות איכותיות, המאפשרות לאדם לשבוע ולהתפלל בשלווה ומנוחה כמה שעות. בכל

בכל שנה אני נמצא משך כל היום בדיוק בנקודה בה קיפחו את חייהם יהודים כה רבים, וכך גם בשנה זו הייתי שם ב"ה בזמנים אחרים וסייעתי ככל יכולתי, אולם כליל ל"ג בעומר בשעה אחת בלילה, לא הייתי שם. אילו נכחתי בעמדותי הקבועה, אינני יודע אם יכולתי לשוחח איתך היום. אתה שואל מדוע שיניתי מהרגלי ולא הייתי שם? גם לי אין תשובה. כך עלתה במחשבה לפניו יתברך — שאזכה להינצל.

בחור נוסף שתכנן להיות שם באותם רגעים משחזר: בסביבות השעה 12:20 בלילה, נודע לי שגסי קיבל אישור להיכנס ברכבו הפרטי לשטח ההר, ובזמן הקרוב הוא מתעתד לצאת בחזרה בדרכו הביתה. התקשרתי אליו באופן מיידי לבקשו שישמור לי מקום ברכבו ואצטרף אליו לנסיעה חזרה. הוא הסכים בחפץ לב, וסיכם עמי שיתקשר אלי חצי שעה לאחר מכן, אז יסיים את תפילותיו במירון ויצא לדרך.

הבטתי סביב. באותו הרגע עמדתי על הטריבונה (— ה'פארענצ'ע') הקיצונית, ובקרב מקום הבחנתי בשביל היציאה [הנקרא שביל ר' דב] המוכר לי משנים עברו, ואמדתי בעיני את המרחק אותו עלי לעשות עד לשם. הסחתי דעת מכל הסובב, התמקדתי בניגוני הקודש ששוררו המנגנים והכנתי את ליבי יחד עם כל הציבור לקראת ההדלקה.

חלפה חצי שעה, השעה 00:50, גסי ירד אל רכבו והתכוון לצאת לדרך, ואני עומד ומקבל עלי עול מלכות שמים יחד עם הרבי שליט"א מתולדות אהרן.

חצי שעה מאוחר יותר, כשהכל כבר נראה היה שונה לחלוטין, הצלחתי ליצור קשר עם גסי, שלא מצא מילים להתנצל בפני. אולם אנכי ידעתי לומר לו כי אך חסד ה' הוא זה, אשר שמר רגלי לכל ידרכו באותן דקות איומות על רצפת אותו השביל.

החלטת 'ללא כל סיבה'...

משפחה נוספת תכננה אף היא להיות באיזור ההוא לקראת אחת בלילה, אך 'משום מה' מצאה את עצמה במקום אחר, וכפי שמספר ל'המודיע' אבי המשפחה, הרה"ג ר' א. ל. הי"ו, מבני ברק:

בשנים האחרונות אני משתדל לנסוע מדי שנה למירון בל"ג בעומר, ובהיותי תלמידו של הגאב"ד רבי מרדכי גרוס שליט"א, הנני משתדל להתאים את עיתוי שהותי באתרא קדישא מירון לזמן בואו של מורי ורבי שליט"א. בשנים האחרונות היה מנהגו להשתתף בעת ההדלקה של האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א על במת הכבוד, ואני זכיתי להיכנס עימו אל מתחם ה'וי'איי"פ המיוחד אשר שם.

בדרך כלל נסעתי לבדי או עם בני הגדול, אולם השנה, לרגל שמחת החלאקה של בני הקטן, החלטנו שכל בני המשפחה יסעו, למרות שלא עשינו כן מעולם.

יצאנו בשעה מאוחרת יחסית, כאשר תקוותנו להגיע בעת שהגד"מ גרוס שליט"א נמצא בהר, ואז נזכה שיגזור מחלפות ראשו של חתן החלאקה. ב"ה הדרך חלפה ללא עיכובים משמעותיים, הגענו במהירות אל המקום והתחלנו לטפס במעלה ההר. משיחות עם אנשי ביתו של הגד"מ גרוס הבנתי שהוא כבר בדרכו למירון וצפוי להגיע בתוך זמן קצר, וכמו בשנים האחרונות הוא יעלה למקומו של כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א, שם הוא יושב בחלק ממשך זמן ההדלקה.

בעת ההמתנה לבואו התמקמנו מתחת לגשר שעל יד השירותים הקרובים לפתח הציון מצד אחד, ולשביל המוביל למקום ההדלקה של תולדות אהרן מצד השני. כעבור זמן מה שוחחתי שוב עם מקורבי הגד"מ ונודע לי שהוא יגיע בדקות הקרובות. או אז ביקשו ילדי הגדולים שנלך אל רחבת תולדות אהרן, שם אנצל את קשרי להיכנס כמדי שנה אל המתחם המיוחד.

הכל היה כה פשוט ומוכר, בדיוק כמו בשנים קודמות, אך במקום לצעוד בשביל שתחת גשר הכהנים לכיוון ההדלקה, נתקפתי לפתע בפרץ רצון אדיר להגיע למקום שקט יותר, להיות באיזור רגוע, בו אוכל להתפלל בשלווה. בהחלטה של רגע אמרתי לילדי, שאנו עולים לעמוד על יד ציונו של התנא רבי יוחנן הסנדלר.

בהיותי כהן, הנני מקפיד בדרך כלל שלא לעלות על גשר הגברים המוביל מכיוון השירותים לעבר צידו השני של הכביש, אולם הפעם חשתי דחף לא ברור ועשיתי זאת. במקביל התקשרתי לבני ביתי וביקשתי שיבואו גם יתר בני

בסביבות השעה עשרים לאחת בלילה, הוא עמד יחד עם עוד חברים ברחבת תולדות אהרן והשתתף בהדלקה. כגבור הצפיפות החליטו כי הגיע הזמן לצאת ופנו לכיוון השביל היורד מן הרחבה לעבר דרך המהירין – היכן שהכל קרה. כשהתקרבו לאיזור, נזכר לפתע בני בבקשתו, וביקש משני חבריו שיבואו אתו יחד אל המשפיע, כדי לשמוע אודות גדלות היום ולקבל הדרכות לחיים. החברים לא רצו, אך הוא הפציר בהם שוב ושוב עד שהסכימו, ואז החל ויכוח נוסף – הם רצו ללכת אל המשפיע בדרך אליה כבר התקרבו, אך בני התעקש שהוא מכיר דרך צדדית, קצרה ומהירה יותר, ויש ללכת משם. הללו לא רצו אך הוא הפציר בהם שוב ולכבודו נעתרו ללכת מן הדרך הנסתר העוקפת.

לא חלפו דקות מועטות, והדי התזמורת שכנו, הכל הבינו כי דבר מה חריג ארע. כוחות שיטור והצלה החלו לרוץ לעבר הזירה, ואנשי התזמורת השמיעו שמות של נעדרים.

למחרת, כשנודע להם כי שניים מחבריהם הקרובים שהגיעו יחד עימם למירון נהרגו, וכששמעו את פרטי המעשה, ידעו: אם לא מצות כיבוד האב של בני, היו שלושתם יחד מצויים שם, בקרב הנופלים והדחוקים.

המקיים נפש אחת מישראל

‘בבואי לאתר’, מספר הבחור א. היי, הלומד בישיבה בבני ברק, ‘עליתי עם עוד כמה חברים אל ההדלקה שערך הרבי מתולדות אהרן, דרך אותו השביל בו ארע הגרוע מכל. בהגיענו למעלה ראינו כי הדוחק השורר במקום בלתי נורמלי, והחלטנו שנוותר על הכניסה לרחבה. שהינו שם מעט ופנינו לרדת. באמצע הירידה הגיע לפתע זרם האנשים מלמעלה וסחף אותנו למטה יחד עם כל האלפים. תוך שאנו מתקדמים במורד הרמפה הבחנתי כי לפני ילד קטן, אבוד בין הקהל הענק המצטופף במקום הצר. שאלתי אותו אם הוא חש בטוב והכל בסדר אתו, והוא תלה בי זוג עיניים טהורות וביקש ‘תעזור לי’. במוחי עלתה מיד הלווייתו של מרן פוסק הדור הרב וואזנר זצ”ל... גייסתי בקרבי כוחות-לא-לי, נשענתי מכופף לאחורי ועצרתי במעט, עד כמה שיכולתי, את הלחץ העצום מכיוון מעלה, כדי שהילד לא יפול חלילה על הרצפה וירמס. באותם רגעים, החברים שהיו עימי – שלא שמו לב למתרחש איתי – נסחפו עם הציבור קדימה, ונפלו עם רבים נוספים במדרגות המוות, שכבו בערימה האנושית ונפצעו. אך אני – שבעקבות הסיוע לילד התנתקתי מהם ונותרתי מאחור – אמנם נתון הייתי בלחץ ובדוחק, אך לא שכחתי בינות להרבה אנשים והחזקתי מעמד, ואף יכולתי להרים מהרצפה שני יהודים שנפלו.

בחור נוסף היה שם, אשר תכנן לעזוב את המקום לאחר ההדלקה בתחילת הריקודים, אך בשעת מעשה נזכר כי

כוחות הצלה בשטח. מראות קשים מחד, ונסים גלויים של ניצולים בד בבד

תוך שאנו מתקדמים במורד הרמפה, הבחנתי כי לפני ילד קטן, אבוד בין הקהל הענק המצטופף במקום הצר. שאלתי אותו אם הוא חש בטוב והכל בסדר אתו, והוא תלה בי זוג עיניים טהורות וביקש: ‘תעזור לי’. במוחי עלתה מיד הלווייתו של מרן פוסק הדור הרב וואזנר זצ”ל...

ההזדמנות ויגש להתחמם לאורו של מורי ורבי, מגדולי המשפיעים בדורנו שליט”א, אשר יסע גם הוא למירון. הבן לא ממש התלהב מהרעיון, אך אני ביקשתי ממנו שוב והדגשתי באזניו כי הענין חשוב לי מאד.

בלילו של ל”ג בעומר דיברתי בטלפון עם המשפיע שליט”א, וביקשתי ממנו שישוחח עם בני הבחור. המשפיע הסכים בשמחה, ואני התקשרתי אל בני להזכיר לו ולבקש ממנו שוב.

ערכות. בסיעתא דשמיא מצאתי אברך שלקח על עצמו את עול הארגון הטכני, הוא השיג תנאים טכניים משופרים בשטח הר מירון והפרויקט יצא לדרך.

למירון הגעתי בליל ל”ג בעומר בשעה 23:30 בלילה, ומיד התחלתי לסדר את ההכנות הנצרכות, כדי שעד הבוקר הכל יהי מוכן ויפעל באופן יעיל ומדויק. בינתיים ביקשו שני בני ללכת לחזות בהדלקה של הרבי מתולדות אהרן. נתתי בידיהם פלאפון ליצירת קשר וסיכמנו אימתי והיכן ניפגש. לאחר ההדלקה ירדו שניהם יחד למטה, ושם נדחסו בין ההמון, ובהיותם שם צופים בין כולם הגיעו לכדי סכנה של ממש. הגדול שבהם בן השלוש עשרה קרא שמע ישראל עם אחיו בן השנים עשרה, והורה לו לומר תהלים. הדחיפות היו נוראיות, מכשיר הפלאפון שהיה איתם נשבר, אך הם יצאו בריאים ושלמים.

בהדי כבשי דרחמנא למה לי, אינני מתיימר לדעת מה גרם למה. אך זאת אדע: השקעתי הרבה עבור ר’ שמעון מתוך אמונה שאינו נשאר חייב, וקיבלתי שני ילדים במתנה...

כבד את אביר למען יאריכון ימך

‘בני הבחור ניצל ממוות לחיים’, מתאר אב נרגש מחו”ל, ‘בזכות מצות כיבוד אב’.

היה זה בהתקרב יום ההילולא ל”ג בעומר. ידעתי שבני הבחור מתעתד לנסוע אל הציון המצוינת במירון, אשר על כן כששוחחתי עימו ביקשתי ממנו שינצל את

התחייב למי מבני משפחתו להתפלל עליו בציון הרשב"י ושכח. שינה אפוא את תוכניתו, ובמקום לרדת אל דרך המהדריץ פנה ללכת לכיוון המערה. היה זה באותם רגעים בהם ארעה הנפילה ההמונית.

מי כיוון את הבקבוק?

הייתי שם במוקד האסון, מספר ל'המודיע' השבוע ר' פ. הי"ו, 'וראיתי כיצד השגחה שמימית מלווה אותי. עליתי באותו המשעול זמן קצר קודם לכן כדי לחזות בהדלקתו של הרבי מתולדות אהרן, אולם מפאת הצפיפות הגדולה שהיתה במקום ומאחר וכבר הייתי עייף, פניתי לצאת מהרחבה. ניסיתי לעלות אל גשר הכהנים אולם שם עמד שוטר שמנע את המעבר ואיפשר אך ורק ירידה מן הגשר אל אותה רחבה, או אז פניתי אל השביל בו ארע האסון, אולם מרוב הדחוק לא הצלחתי להיכנס אליו.

בעוד אני מנסה להתחמק מהצפיפות ברחבה, אני מוצא את עצמי מתעקש להידחק אל השביל הצפוף עוד יותר, נפלט אחורה מעוצמת הלחץ ושוב נדחק פנימה בכוח. תוך כדי הירידה — כשאני נסחף עם הלחץ העצום המושך כלפי מטה, השתחררו קשרי האבנט החסידים] — ה'גארטעל' שהיה חגור למוותני, הוא נפל והסתבר בין רגלי וכבל אותן. בהגיעי אל סף המדרגות התרחשה הנפילה האיזומה, גם אנכי נפלתי על גבי העומד לפני כשידי תפוסה בין האנשים שלפני, וכך נתקענו משך זמן. ניסיתי להשיב את ידי, אך בלחץ הגדול זה לא היה מציאותי.

קומתי נמוכה מן הממוצע, ופני הוצמדו אל גבו. כל נשימה היתה כרוכה במאמץ עליון. היהודי שלפני צעק לעברי שידי מקשה עליו לנשום, ובמאמץ רב הצלחתי למשוך את יד ימיני ולהניפה אל על. בעוד אנו עומדים כך ונלחמים על כל נשימה, החלו העומדים ממעל לזרוק אלינו בקבוקי מים קרים, ולפתע נחת בקבוק הישר אל פי בדיוק, על גבו של העומד מלפני. אם לא היה הבקבוק 'נחת' בדיוק כך, לא הייתי יכול להזיז איבר ומשכך לא הייתי יכול לשתות. בזכות כך ששחררתי את ידי הימנית לפני כן, הצלחתי לפתוח את הבקבוק, ברכתי 'שהכל נהיה בדברו' ושתיתי חצייו. את השאר התחלתי לשפוך על עצמי ועל סובבי שביקשו גם הם. היה עבורי בקבוק זה למשיב נפש, והעניק לי כוחות כפשוטו להילחם על עוד נשימות. במסלול מדויק כמו טיל מונחה מערכת ניווט, הועף הבקבוק מן הגובה אל המיקום המדויק ובוזווית המדויקת, כך שאוכל לשתות ממנו.

כעבור זמן מה, פרץ שוטר שהיה במקום את גדרות הפח שחיפו על עמודי התמך של מרפסת הכהנים, כדי לשחרר את הלחץ האנושי משם. בכוחות לא לי התרוממתי ממקומי וירדתי משם אל השביל. מיד כשדרכו רגלי על קרקע מוצקה התיישבתי על הרצפה רפה-כח באין אונים. במבט לאחור, הוא מסיים בהתפעמות, אינני מבין כיצד יכולתי להיחלץ מן הדבוקה האנושית הדחוסה, כשאין בי טיפת כח ורגלי קשורות.

מי כיוון את הזווית?

'אתה שואל אם ארע לי נס?' שואל הרה"ג ר' ש. פ. הי"ו, אשר היה מן האחרונים שחולצו מגוש הדחק האנושי בתחתית מורד השביל. 'היו לי כמה וכמה נסים שהצטרפו לכדי סיפור ניסי אחד גדול, כל מיני 'בדיוקים' שכוונו אלי משמים להותירני בחיים', הוא אומר, ומתאר את אשר ארע עמו באותן דקות קריטיות: היה זה לאחר ששהיתי זמן מה בציון המצוינת במירון, והשתתפתי בהדלקה של כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א. מקום עמדי היה אל מול במת התזמורת, ובתוכניתי היה להישאר שם עוד משך זמן. אולם לפתע החלה סחיפה עוצמתית בקהל לכיוון היציאה, כמו 'נשפכו' כולם החוצה. לא שייך היה שלא להמשיך עם הזרם.

כך המשכתי לרדת את השביל — כשכל העת הלחץ גובר והולך — וכשהגעתי לקראת סיומו לפתע הבחנתי כי כמה אנשים לפני נפלו ארצה. היו שניסו לעזור להם ללא הצלחה יתירה, אך עד מהרה הכריעו הדחיפות מאחור וכולנו נהדפנו קדימה. רגלי התרוממו עוד ועוד, וכך מצאתי את עצמי שכוב בערמה יחד עם רבים נוספים כשאין ביכולתנו להניע איבר. אז הבנתי מה משמעותה של זווית. מימיני ומלפני שכבו יהודים שנפלו בזווית מעט שונה, כך שלא יכלו לנשום, אחרים נפלו באופן שידי או כתפי חבריהם לחצו להם על החזה או חסמו להם את דרכי הנשימה, אך אותי הועידה ההשגחה העליונה ליפול כאשר ראשי ופלג גופי העליון משוחררים ויכולתי לנשום. אמנם במאמץ רב, אך הצלחתי לנשום. איברתי את התחושה

כוחה של נפש יהודית

מול עיניו של ר' א. ש. צפים ועולים אותם רגעים נוראיים והמראות המזוויעים, כשבד בבד קולו משתנק מבכי אל מול תעצומות הנפש היהודיות שנגלו לעיניו בעמק הבכא. 'אם תספר זאת לגוי', הוא אומר כשהוא מדבר על התמסרות יהודים להצלת חיי אחיהם, 'הוא לא יבין על מה אתה שח. היה זה מעבר להתגייסות טבעית ואנושית למען חייו של הזולת, אלא מקרי קיצון של ממש.

'ראיתי יהודים שזה הרגע נחלצו ממלכודת מוות וכל גופם תשוש, מתגייסים במלוא הכח, כמו קמו זה עתה משינה רגועה, למען אחיהם.

'אנשים שמטבעם אינם מסוגלים לעסוק בדברים שכאלה, ניגשו לשוככים בזה אחר זה לנסות להחיותם. אחרים קפצו למקומות מסוכנים או ביצעו פעולות מסכנות חיים, למען הצל יהודים אחרים.

'אה! מי כעמך ישראל, גוי אחד בארץ!'

'יהודים סיכנו את חייהם בשביל להציל חיי אחרים'. ר' יואל שלזינגר על מפתן חלון חדר הכנסת אורחים

אחרים נפלו באופן שידי או כתפי חבריהם לחצו להם על החזה או חסמו להם

את דרכי הנשימה, אך אותי הועידה ההשגחה העליונה ליפול, כאשר ראשי

ופלג גופי העליון משוחררים ויכולתי לנשום

התיישבו בתשישות להתאושש. על ידי יושב יהודי שנראה היה כאברך צעיר, כיפתו וכובעו אבדו לו, נעליו וגרביו נעלמו, כל גופו כאוב ומיוסר ושנינו חשים נימול ברגליים, והוא פונה אלי ואומר לי 'היודע אתה מדוע ניצלתי? משום שכששכבנו צפופים זה על גב זה זעקתי מקירות ליבי אל ה' 'רבונו של עולם, אם תצילני אקדש את שמך בעולם!!'

[אגב, הוא ממשיך ומציין, 'לאחר שחלפו כמה דקות נוספות הלה פונה אלי שוב ואומר 'אינני יודע אם הראש שלי פועל כשורה, הקשב לי רגע. הר"ן והרא"ש נחלקו בפסחים בגדר השבתה וביטול... אנכי לא הבנתי מה מתחולל סביבי, אנדרולומוסיה חוגגת, והוא בתווך יושב ומרצה מחלוקת ראשונים! כשניגש אלינו איש הצלה לברר האם הכל בסדר ענה לו שכני ואמר 'אני בסדר. שאל אותו, אמרתי לו עכשיו פלפול בגמרא... אשריך ישראל מי כמך!]

כוחה של קבלה טובה

מעשה נורא מספר בשיחה עם סופר 'המודיע' הרה"ח ר' ד. ג. שליט"א, כפי ששמע בעצמו מפי תלמידו הבחור, בעל המעשה: כמו יהודים רבים אחרים, אף אני נדחקתי בין ההמון לכיוון הירידה. נחשול הלחץ האנושי הלך וגבר וכשהגענו אל המדרגות נפלנו באחת זה על גב זה. שכבתי שם תחת עשרות אנשים, מאות קילוגרמים מכבידים על גופי בלחץ איום ונורא. חשתי שכוחותי הולכים ואוזלים וכמעט שלא נשמתי. הגיעה עוצמת המחץ לידי כך, שלאחר מכן כשחולצתי, איברתי את התחושה בכל גופי. נעמדתי ומיד איברתי יציבות ונפלתי, קמתי שוב וגם אז שוב נפלתי. ארכה שעה ארוכה עד ששכתי לתפקוד.

'אין מה לעשות', אומר אז השוכב על ידי. מימיני ומשמאלי קוראים יהודים בזעקות שמע ישראל ומשתדלים להכין עצמם לעלות לעולם שכולו טוב, ואני בתוך הגולה

אור האמונה על רקע האסון במירון
(יקותיאל שטמר 058-316-3223 YeS)

מצטרף אליהם לייחד שמו יתברך לפני לכתי מהעולם. המקום היה לחרדת אלוקים.

כך חלף זמן מה, עד שהרגשתי כי כלו כל הקיצין וכבר ממש אינני יכול לנשום, או אז זעקתי מקירות ליבי 'רבי שמעון!! שוין אכט חדשים האב איך אוועק געווארפען דעם סמארטפון, און איך נעם זיך אינטער אויף ווייטער!!!' (— רבי שמעון!! מזה כבר 8 חודשים שזרקתי את כלי הטכנולוגיה הטרף שהיה לי, ואני מקבל עלי להמשיך בכך!!) הוספתי עוד כמה קבלות טובות, ולפתע השתחררה לי האפשרות לנשום!

עשרים דקות עוד שכבנו שם עד שהצליחו לחלצנו, יהודים ששכבו על ידי כבר אינם בין החיים רח"ל. לא שייך היה לנשום שם ואין לי כל הסבר לכך, הוא מסיים, מלבד זאת שזכותו הגדולה של ר' שמעון בר יוחאי עמדה לי בשל זכות התשובה.

צדקה תציל ממוות

עוד מעשה מדהים שמענו השבוע מפי הרה"ח ר' י. ש. הי"ו מירושלים עיר הקודש, אשר היה אף הוא בין הצפופים על המדרגות, וניצל בנס ממש. להלן דבריו: 'חשק גדול היה לי לזכות להשתתף בהילולא קדישא של רשב"י, אך לא רציתי לבוא למקום בשעות הערב ותחילת הלילה עקב הצפיפות ששיערתני שתהא. לכן יצאתי מירושלים רק בשעה ארבע אחר הצהריים, תוך תקווה שאגיע אחר שוך הלחץ והבלגן. לא חלמתי לרגע, כי דווקא בשעות אלה תהיה צפיפות כה עצומה ויתרחש אסון כה נורא.

בבואי מירונה היתה השעה מעט אחר שתיים עשרה וחצי, וברצוני היה להשתתף בהדלקה שנערכה ע"י כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א. הגעתי על יד הציון, והתחלתי לעלות לכיוון הרחבה בה נערכה ההדלקה. עם הגיעי סמוך אל המקום אמרו הנוכחים שאין אפשרות להיכנס כרגע מחמת הדוחק. התרשמתי שכעבור זמן קצר אוכל להיכנס וע"כ חיכיתי שם, אך עד מהרה פרץ נחשול אדיר של אנשים וסחף איתו את כל מי שעמד במקום. ניסיתי — כמו רבים אחרים — להתנגד ולהישאר על עומדי, אך הצפיפות היתה איתנה ממני.

נסחפנו כלפי מטה, והדחיפות הלכו וגברו, רגלי נישאו מאליהן באוויר. כאשר עמדתי מעל המדרגה השלישית נעצרנו, לא ניתן היה להתקדם. הדוחק היה בלתי נסבל, לא היו משיבי אויר והצפיפות היתה נוראה, כך שבית החזה נלחץ ולא יכול היה להתמלא חמצן, מכל עבר ראיתי יהודים שאינם מצליחים לנשום ומאבדים את חייהם רח"ל. חלפו עוד כמה רגעים וכל אותה העת הדוחק רק הולך וגובר, לא הצלחתי לנשום. הרגשתי שאני הולך ונחלש והבנתי שמצבי אינו טוב כלל וכלל. באותו הרגע הבטחתי בליבי כי אם אזכה לצאת מכאן בחיים אתן סכום כסף לצדקה, ופתאום הצלחתי לנשום! מאומה לא השתנה, הלחץ לא ירד והדחיפות לא פחתו, הייתי שם כך עומד באוויר מרוב דוחק עוד כשבע או שמונה דקות, זיהיתי סביבי עוד אחד ועוד אחד עולים לישיבה של מעלה, ואנכי בתוך, חי נושם! ברור לי שברוך הטבע לא היו לי סיכויים, ונתקיים בי הפסוק במשלי (י ב) 'צדקה תציל ממוות'.

אין עוד מלבדו

עדות מרטיטה סח לנו הרה"ח ר' א. ש. מאשרוד הי"ו, אשר זכה להינצל מן הדוחק בגרם המכונה 'מדרגות המוות', ומיד ניגש להציל נפשות בזה אחר זה. התרגשותו גואה כשהוא מספר את ההתרחשות, נפשו יוצאת בדבריו. ניכר עליו שהוא מושפע עמוקות מהדברים אותם ראה ושמע, ונחרטו בנפשו.

עמדתי בין החיים ובין המתים באותו מקום, הוא פותח. בעקבות היותי

רגע האסון — הדוחק הקטלני...

מעט גבוה הצלחתי לשמור על ראשי מעל להבל הדוחק, ולאחר פרק זמן של המתנה בו עמדתי דחוס בין רבים הצלחתי ב"ה להשתחרר ולרדת אל מתחת למרפסת הכהנים. חלוש ועייף הייתי עם ירידתי, אולם ידעתי כי המשימה המוטלת על כתפי כעת הינה פיקוח נפש של ממש, וחשתי לסייע במאמצים להצלת חיים.

ניגשתי אל המקום בו שכבו בערבוביה יהודים שעוד נשמו בכוחות עצמם לצד מי שאיבדו את הכרתם, כשביניהם היו גם רח"ל אחרים שעבורם כבר היה מאוחר מדי. סייעתי במאמצי החילוץ ובכוח רב משכתי אחדים מהם החוצה. השכבתי אותם על הרצפה ופתחתי במאמצי החייאה. כשהתפנו אנשי ההצלה השארתי להם את המלאכה ופניתי לסייע לאחרים.

זוכרני בייחוד יהודי לא צעיר ששכב שם באפיסת כוחות. ניגשתי אליו וראיתי כי הוא מגיב ב"ה, אך מתוך ערפול. ניסיתי לעורר אותו מעלפונו, ואז מבטו הצטלל, הוא יישר אלי את עיניו ואמר 'אני חייב להגיד לך משהו'. לא הנחתי לו לומר כלום, 'תנשום, תנשום' צעקתי אליו. משך כמה דקות עורדתי אותו להתאמן להשיב אליו את נשימותיו הסדורות והוא כל העת חוזר ואומר 'אני רוצה לומר לך משהו. אחר שהבאתי לו מעט מים, ברכתני אתו שהכל וראיתי שמצבו התייצב מעט, האזנתי לדבריו וכה אמר: הידוע אתה מדוע ניצלת?? הידוע אתה מדוע זכיתי לצאת מזה בחיים? משום שכשהרגשתי כי הסוף קרב צעקתי בכל כוחי 'אידן בידדו!!! פניתי אל הקב"ה ואמרתי לו 'רבש"ע אני יודע שאתה ורק אתה יכול להוציא אותי מכאן!! אנה אבא, עזור לי!' השומע אתה? לכן ניצלתי, כי צעקתי אין עוד מלבדו!

גדולה הכנסת אורחים

'מדי שנה בתקופה זאת', מספר להמודיע הרה"ח ר' ר. ט. הי"ו, 'נוסעת אחותי לאמריקה לכמה שבועות. בימים כתיקונם יש לה שם אכסניה, אולם השנה מפאת הקורונה — שבאמריקה עדיין משפיעה על הלך החיים — היא לא הסתדרה. כששמעו זאת בני משפחת ט. מבני המקום, הזמינוה להתארח בביתם בעת שהותה במקום.

בנה — אחייני הבחור, היה במירון כליל ל"ג בעומר, ובשעה בה ארע האסון הכבד נכח בקרבת מקום. בראותו כיצד יהודים כה רבים נופלים שכובים זה על גב זה ונלחמים על חייהם, רץ מיד להגיש את עזרתו. הוא ניגש

אל הערימה והחל למשוך מאן דהו החוצה, אך לא הצליח לחלץ אותו מחמת הכובד הרב שהיה עליו. ניסה למשוך עוד כמה אחרים אך גם הם היו תקועים בפנים ללא יכולת להיחלץ.

למחרת, התקשר לאמו לשוחח איתה קודם שבת, ובין הדברים שפך באוזניה את כאב ליבו על דאבונו הגדול, כאשר ראה יהודים מצויים בסכנה ממשית, עשה ככל יכולתו להצילם אך לדאבונו לא עלה בידו.

במוצאי אותה השבת, כאשר שוחחה שוב האם עם בנה, סיפרה לו מה ששמעה לא הרחק משם — בפניה אחרת של בית המארחים. ביום שישי בבוקר ישבה בעלת הבית ושוחחה בטלפון עם בנה שהיה גם הוא באתרא קדישא ביום ההילולא, ושמעה מפיו תיאורים קשים אודות מה שעבר עליו בזירת האסון, כאשר אף הוא נמחץ ונדחס בין האנשים ששכבו שם זה על גב זה במדרגות.

הצפיפות היתה איומה, סיפר, מכל עבר הרגשתי מסה גדולה המכבידה עלי ואט אט איבדתי את הנשימה. לפתע ניגש אלי בחור שהיה במקום והחל למשכני החוצה בכח רב. הוא לא הצליח לשלוף אותי מהערימה, אך באותן שניות שהוא משך אותי ביד, הצלחתי לשנות מעט את התנוחה בה שכבתי, כך שהלחץ פחת ויכולתי לנשום עד שחילצו אותנו.

היודע אתה מי היה אותו הבחור? שאלה אחותי את בנה בהתרגשות. היה זה בני היקר, שהציל את חיי בנם של מארחי — — —

ישראל נושע בה'

אברך נוסף אשר היה בתוך גיא הצלמוות וזכה להישאר בין החיים הוא הרה"ח ר' אברהם קרויס הי"ו. 'מעט לפני שארע האסון הכבד', סיפר השבוע, 'נוכחתי בהדלקת תולדות אהרן. הדוחק היה עצום, וזמן קצר לאחר הדלקת המדורה — מיד בפרוץ הריקודים, החל סחף בין הקהל כלפי היציאה מטה, לכיוון המסדרון שבסופו ארע האסון המר. אני הייתי בדרכי פנימה, ואף ניסיתי בכל כוחי להישאר על עומדי ברחבה, אולם לא יכולתי לעמוד בלחץ, ונסחפתי עם הציבור אל היציאה מן הרחבה.

אט אט גבר הדוחק ונעשה בלתי נסבל. עם ההתקדמות במורד השביל גברה הצפיפות וכבר לא יכולתי להרים את ידי. חלפו השניות ונרמו כנצח, והלחץ גבר והולך. חשתי כיצד כל העת הולך ועולה המשקל הלווחץ על גופי, עוד מאה קילו ועוד מאתיים, ושוב נוסף חצי טון, בית החזה נלחץ ולא יכולתי לנשום. מימיני עמדו בחור עם ילד וזעקו נואשות כי אין להם אויר לנשימה, האברך שנדחף משמאלי אף הוא ניסה בכל כוחו לנשום. ימים לאחר מכן, אזוהא אותם ואת העומדים לפני ומאחורי בתמונות הנספים רח"ל. באותם הרגעים, כאשר חשתי שאני עומד בכך ולא אשרוד את הלחץ, עמדו נגד עיני דברי מורי ורבי, כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן זצוק"ל, אשר ציטט בשם הרמב"ם, ש'אדם שמחשבתו דבוקה בהש"י, אין יכול לקרות לו שום דבר רע'. ריכזתי את מחשבתי וציירתי לנגד עיני את שם הוי"ה ב"ה — שהוא שם של רחמים כדאי', ובכל כוחי זעקתי כלפי שמיא 'רבונו של עולם, תן לי אויר לנשימה!!!'

מאוחר יותר נודע לי, כי לאחר שחילצו אותי מדוחק האנשים בהיותי מחוסר הכרה, הבחינו אנשי ההצלה שאני מגיב כלל לנעשה עימי, והסיקו כי ככל הנראה כבר לא אשוב להתהלך בארצות החיים. בשל כך העדיפו להשקיע את מאמצי ההחייאה באחרים אשר הגיבו באופן כזה או אחר ונראה היה כי יש להם עוד סיכוי. 'אברהם קרויס כבר מקוטלג היה בין הנספים', סיפר לאחר מכן איש הצלה תושב צפת שפעל במקום.

כשסיימו, נפנו שוב אל אותם שמחוסר ברירה ומשיקולי פיקוח נפש נשארו בצד, ופתחו שוב בנסיגנות החייאה. בחסדי ה' נתקיימו בי דבריו של הרמב"ם ובבית החולים פקחתי את עיני לכמה שניות ושוב איבדתי את ההכרה. כבר בערב שבת קודש לפנות ערב זכיתי וניצבתי שוב על אדמת אתרא קדישא מירון, כשליבי נפעם מגודל חסדי ה' אשר זכיתי לראות, וכמו מאילי מתורונן לו הפסוק 'ה' העלית מן שאול נפשי, חיייתי מיורדי בור'.

בבית החולים — כאשר הכרתי עוד היתה מעט מעורפלת — פגשו אותי שני יהודים יקרים מצפת שעסקו בחלוקת מזון וסיעו לשוהים בבית החולים זיו, והציעו לי מזון ועזרה. ביני ביני גוללנו שיחה, שאת תוכנה אינני זוכר, אך הם סיפרו לאחר מכן מה ששמעו ממני, וכך אמרתי להם: 'הייתי כבר עם שתי רגלי בעולם העליון, אך שם אמרו לי 'אינך מדבר בתפילה, מקומך אינו כאן. רד למטה' — — —